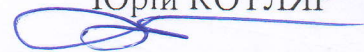

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет філології
Кафедра української філології та міжкультурної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Юрій КОТЛЯР

“ ” _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА – 2

(методика навчання української мови і літератури)

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація 014.01 «Українська мова і література»

Розробники

Тетяна ДЕНИЩИЧ

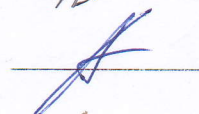

Галина КОСАРЕВА

В.о. завідувача кафедри української
філології та міжкультурної комунікації

Наталія ЛЕБЕДИНЦЕВА

Гарант освітньої програми
«Теорія і методика навчання: Українська
мова і література та англійська мова»

Ольга ЖВАВА

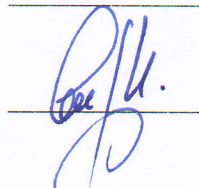
В.о. декана факультету філології

Ірина ДАНИЛЕНКО

Начальник НМВ

Сергій ШКІРЧАК

Миколаїв – 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Педагогічна практика
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
Спеціальність	014 «Середня освіта» (Українська мова і література)»
Спеціалізація	014.01 «Українська мова і література»
Освітня програма	«Теорія і методика навчання: Українська мова і література та англійська мова»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна циклу професійної підготовки
Курс навчання	3, 4
Навчальний рік	2023-2024
Номер семестру	6,7
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	9 кредитів / 270 годин
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	- - 270
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета, завдання та результати вивчення педагогічної практики – 2

Підготовка педагогічних працівників є головним завданням модернізації освіти, провідним принципом державної освітньої політики. Невід'ємною складовою цього процесу є педагогічна практика, яка проводиться на ґрунтовній науково-теоретичній основі, що закладається в процесі вивчення предметів педагогічного та філологічного циклів.

Програма розроблена згідно із Законом України «Про освіту» (Прийнятий від 05.09.2017 р., набрання чинності 28.09.2017 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93, Положення про організацію освітнього процесу в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 31 серпня 2022 року, протокол № 6), Положення про проведення практики в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили, затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 11 травня 2017 р., протокол № 9.

Мета педагогічної практики – 2 є забезпечення організаційного й методичного усвідомлення студентами програмового матеріалу, основ педагогічної майстерності; формування здатності студентів до оптимального й ефективного поєднання та використання сучасних методів і форм організації своєї майбутньої професійної діяльності та навчально-пізнавального процесу на уроках літератури та позакласній роботі; виховання внутрішньої потреби та бажання до самовдосконалення себе як Я (особистості) на фаховому та загальнокультурному рівнях.

Педагогічна практика передбачає виконання таких **завдань**:

- подальший розвиток, поглиблення і вдосконалення загально педагогічних і методичних знань, умінь студентів;
- формування та закріплення специфічних професійно-фахових умінь і навичок учителя-предметника;
- розвиток педагогічної і фахової культури вчителя-філолога;
- формування Я (особистості), творчого вчителя, учителя-фасилітатора;
- вироблення основ володіння перспективними методиками й технологіями навчання та вивчення літератури;
- формування творчого та критичного мислення, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток потреби в самоосвіті та постійному самовдосконаленні.

До **змісту практичної діяльності** студентів під час проходження педагогічної практики – 2 належать:

- ознайомлення з системою навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти, з основними ланками управління навчально-виховним процесом;
- вивчення учнів і колективу класу, системи навчальної і позакласної роботи з предмета на основі теоретичних знань із педагогіки та психології, роботи шкільної предметної комісії, семінару словесників, педагогічної ради школи;
- самостійна розробка й проведення навчальної та позакласної роботи з української мови і літератури та її педагогічний аналіз;
- проведення дослідницько-пошукової, дослідницько-експериментальної роботи відповідно до визначеного завдання;
- участь у методичній роботі закладів загальної середньої освіти, предметної комісії.

Розроблена програма відповідає **освітньо-професійній програмі (ОПП)** спеціальності та спрямована на формування таких

загальних компетентностей (ЗК):

- знання й розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності (**ЗК 2**);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо (**ЗК 3**);

- здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організувати власну діяльність, працювати автономно та в команді **(ЗК 4)**;
- здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях **(ЗК 6)**;
- здатність до писемної та усної комунікації в різних ситуаціях професійного й особистісного спілкування засобами державної та іноземної мов **(ЗК 8)**;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї **(ЗК 10)**;
- здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності **(ЗК 12)**;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя **(ЗК 14)**;

фахових компетентностей (ФК):

- володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень **(ФК 1)**;
- здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності **(ФК 2)**;
- здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання української мови та літератури, англійської мови **(ФК 3)**;
- здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту **(ФК 10)**;
- здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, застосовувати перспективний практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації освітніх цілей **(ФК 11)**;

спеціальних предметних компетентностей (ПК):

- здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти) **(ПК 1)**;
- здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах **(ПК 2)**;
- здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт **(ПК 3)**;
- здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду **(ПК 5)**;
- здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови та літератури **(ПК 6)**;
- здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти **(ПК 7)**.

Відповідно до освітньо-професійної програми зазначеної спеціальності очікувані **програми результати навчання (ПРН)** включають уміння:

- аналізувати, діагностувати та корегувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу (ПРН 8);
- критично оцінювати власну навчальну та навчально-наукову, частково-пошукову діяльність і робити висновки щодо самоосвіти, саморозвитку й професійного самовдосконалення (ПРН 12);
- демонструвати належний рівень володіння українською та англійською мовами в писемній та усній формах, зокрема в професійному спілкуванні; презентувати результати навчання й дослідницьких спроб цими мовами (ПРН 13);
- застосовувати елементи й певні рівні сучасних методик і технологій, зокрема інформаційних, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження (ПРН 14);
- керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу, співробітництва та емпатійної культури (ПРН 15);
- застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (ПРН 17);
- знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії в професійному колективі (ПРН 18);
- дотримуватися принципів академічної доброчесності (ПРН 21);
- здатність працювати результативно індивідуально в групах задля опрацювання певних завдань і формування коректних висновків (ПРН 22);
- знання вимог до безпеки життєдіяльності й готовність до охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності (ПРН 23);
- здатність передати знання з української мови, літератури, англійської мови школярам (ПРН 24);
- здатність усвідомлювати й дотримуватися етичних норм поведінки (ПРН 26);
- здатність встановлювати й осмислювати елементарні міждисциплінарні зв'язки (ПРН 27);
- здатність переглядати свої погляди й судження та міняти спосіб дій за наявності переконливих аргументів (ПРН 28);
- пояснювати доступно й аргументовано сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору як фахівцям, так і учням (ПРН 29).

За результати проходження педагогічної практики студенти повинні:

знати:

- типи уроків, їхню структуру залежно від мети, змісту, вікових особливостей учнів та конкретних умов проведення уроків української літератури;
- нормативну документцію для ЗЗСО;
- організаційні форми, методи й засоби проведення уроків у відповідності з дидактичними принципами навчання, враховуючи вікові, психологічні особливості учнів й конкретні умови навчання;
- навчальну, виховну мету уроку зі спеціальності та в позакласних виховних заходах, а також організаційні форми й методи їх проведення;

уміти:

- чітко ставити завдання вивчення української літератури відповідно до чинних шкільних програм, концепції літературної та мовної освіти, державного стандарту базової середньої освіти;
- зіставляти зміст альтернативних програм, навчитися добирати відповідні підручники;
- правильно планувати навчальний процес, враховуючи зміст і структуру шкільного курсу української мови та літератури;
- орієнтуватися у новому інформаційно-комунікативному просторі;

- складати плани-конспекти окремих уроків та серій уроків за темою з урахуванням різних умов навчання (середній або старший етап) і рівня підготовки учнів; визначити цілі та завдання кожного уроку з урахуванням етапу навчання;
- обирати ефективні прийоми досягнення сформульованих цілей з урахуванням вікових особливостей учнів за етапом навчання;
- ефективно застосовувати цілісну систему методів та прийомів, включаючи новітні підходи та технології, міжпредметні зв'язки та інтеграцію різних видів мистецтва;
- раціонально поєднувати колективні (фронтальні, групові, парні) та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та етапу навчання;
- проводити навчальні ігри з урахуванням вікових особливостей учнів та етапу навчання;
- здійснювати різноманітні прийоми активізації учнів залежно від їх вікових особливостей;
- методично доцільно використовувати традиційні наочні посібники, аудіовізуальні та візуальні технічні засоби навчання;
- навчитися реалізовувати проекти у шкільному курсі української мови та літератури;
- проводити позакласні заходи з літератури, організовувати їх відповідно до складеного плану і сценарію.

3. Програма педагогічної практики – 2

№	Зміст роботи	С/р
1	Участь у настановній конференції: проведення інструктажу з техніки безпеки під час практики	2
2	Підготовчий етап практики: вивчення основних правил техніки безпеки під час проведення практики	2
3	Ознайомлення з вимогами звітної документації	2
4	Складання індивідуального плану педагогічної практики	4
5	Вивчення нормативних документів, що регулюють педагогічну діяльність учителя української мови та літератури	4
6	Знайомство з адміністрацією закладів загальної середньої освіти згідно з наказом проходження практики	8
7	Відвідування занять учителів-наставників шкіл	65
8	Підготовка й проведення уроків української мови та літератури (чотири з яких є заліковими)	66
9	Підготовка і проведення позакласного заходу з української мови та української літератури	12
10	Взаємовідвідування та участь в обговоренні заняття своїх колег-одногрупників	20
11	Проведення дослідно-пошукової, дослідно-експериментальної роботи відповідно до обраного завдання	28
12	Консультації з методистами практики	10
13	Підготовка й оформлення звітної документації	20
14	Участь у підсумковій конференції	2
	Усього за курсом	270

4. Зміст педагогічної практики – 2

Розділ І. Педагогічна практика– 2 як складова частина професійної підготовки студентів: загальні положення

Організаційно-навчальна робота

1. Участь у настановній конференції: проведення інструктажу з техніки безпеки під час практики та підсумковій конференції.
2. Підготовчий етап практики: вивчення основних правил техніки безпеки під час проведення практики.
3. Ознайомлення з вимогами до звітної документації.
4. Складання індивідуального плану педагогічної практики.
5. Ознайомлення з сучасними методами і прийомами навчальної роботи в закладах загальної середньої освіти, зі змістом та особливостями педагогічної діяльності вчителів шкіл, з їх педагогічним досвідом.
6. Набуття досвіду навчальної роботи з фахових дисциплін.
7. Вивчення нормативних документів, які регулюють діяльність учителя української мови та літератури
8. Ознайомлення з навчально-методичною та науковою роботою кафедри / відділення,, на якій проводиться практика.
9. Вивчення різних видів планування навчальної діяльності.
10. Ознайомлення зі специфікою методики роботи вчителів.
11. Підготовка звітної документації з педагогічної практики.

Розділ II. Методична, навчально-пізнавальна та виховна робота студентів з літературознавчих та мовознавчих дисциплін

2. 1. Методична робота

1. Відвідування занять учителів.
2. Підготовка програмно-тематичного планування з української мови та літератури.
3. Підготовка й оформлення конспектів уроків різних типів з української мови та української літератури.
4. Відвідування й обговорення проведених уроків своїх колег-одногрупників .
5. Проведення чотирьох залікових занять.
6. Написання аналізу відвіданого заняття одногрупника.
7. Підготовка й оформлення науково-дослідного завдання.

2. 1. Виховна робота

1. Набуття досвіду пізнавально-творчої роботи з дисциплін, а також досвід спілкування з колегами-вчителями.
2. Вивчення особливості виховної роботи з учнями, їх інтереси й уподобання.
3. Проведення позакласного заходу з української мови та української літератури.
4. Сприяння згуртованості учнівського колективу.

5. Організація та керівництво педагогічної практики – 2

Відповідальність за організацію, своєчасне проведення і контроль за виконанням педагогічної практики покладається на керівництво вищого начального закладу в особах ректора, першого проректора, декана факультету філології ЧНУ імені Петра Могили, завідувача кафедри української філології та міжкультурної комунікації. Загальну організацію практики та контроль за її успішним проведенням здійснює керівник практики, який призначається рішенням кафедри української філології та міжкультурної комунікації. Безпосереднє керівництво практикою студентів здійснюється груповим керівником практики.

Наказ про направлення студентів на педагогічну практику-2 готується не пізніше за два тижні до початку практики.

Керівником практики призначаються викладачі кафедри української філології та міжкультурної комунікації, які викладають навчальну дисципліну «Методика навчання

української мови і літератури». У своїй діяльності призначені керівники педагогічної практики повинні вживати заходів щодо усунення недоліків в організації та проведенні практики, систематизувати, узагальнювати навчально-методичний досвід проведення практики, вносити пропозиції до ректорату про покращення її науково-методичного рівня, брати участь у роботі кафедри та ради факультету, на яких обговорюється питання про стан організації і проведення практики. Керівники практики мають надати студентам положення про педагогічну практику – 2, повідомити студентів про систему звітності із запропонованого виду діяльності. Не пізніше ніж за два тижні до початку педагогічної практики керівник зобов'язаний проконтролювати підготовленість студентів до запланованої роботи, розподіливши студентів за місцями практики, визначити склад керівників практики в окремих академічних групах. Кожен із керівників має надавати студентам інформацію щодо організації практики не пізніше ніж за два тижні до її початку.

Керівник педагогічної практики повинен проводити настановну та підсумкову конференції, на яких мають бути присутніми студенти, а також групові керівники, які беруть участь у її проведенні. Кожен з керівників практики повинен збирати, аналізувати та оцінювати подану студентами документацію.

У результаті проведеної роботи керівник практики повинен скласти на основі звітів керівників окремих академічних груп загальноінститутський звіт про підсумки педагогічної практики.

Термін походження практики передбачений навчальним планом спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література).

Педагогічна практика-2 проводиться на базі закладів загальної середньої освіти м. Миколаєва та Миколаївської області, з якими укладено відповідні договори та які забезпечують виконання програми для відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів, зокрема рівня «бакалавр». Безпосереднє навчально-методичне керівництво й виконання програми практики забезпечують викладачі кафедри української філології та міжкультурної комунікації разом із кураторами від баз практики.

6. Про проведення та організацію практики в умовах воєнного стану або карантину з використанням дистанційних технологій навчання

Організація та керівництво практикою

1. Практика проходить згідно з ОПП і навчальним планом спеціальності та відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93, «Положення про проведення практики в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили», затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 11 травня 2017 р., протокол № 9.

2. Під час воєнного стану або карантину практику переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Чорноморському національному університеті імені П. Могили». Базы практики, з якими укладено угоди про проведення практики, мають можливість організувати роботу студентів в умовах воєнного стану або карантину з використанням дистанційних технологій навчання.

3. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (BigBlueButton, MS Teams, ZOOM, Cisco WebEx, Google Meet, Skype та ін.), платформ дистанційного навчання (Moodle, Classroom), форуми, чати, аудіоконференції тощо.

4. **Керівник практики** від навчального закладу у випадку запровадження дистанційної форми навчання:

- зв'язується з базою практики для уточнення форми та корегування організації проходження практики;
- проводить дистанційно настановну конференцію з практики;
- проводить дистанційно інструктаж студентам з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації, тощо, шляхом розміщення зазначених матеріалів у системі електронного забезпечення Moodle ;
- проводить дистанційно онлайн-консультації за попередньо узгодженим графіком для студентів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- готує відгук за результатами проходження практики;
- перевіряє та затверджує звіт в електронному вигляді;
- проводить дистанційно підсумкову конференцію по завершенні практики, на якій виставляє підсумкову оцінку в електронному журналі.

Індивідуальні завдання має враховувати можливості його виконання дистанційно;

Студенти закладу вищої освіти у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- до початку практики встановити контакт із своїми керівниками практики;
- своєчасно виходити на відеозв'язок з керівниками практики;
- узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та щоденника практики;
- отримати індивідуальні завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- виходити дистанційно на онлайн-консультації за попередньо узгодженим графіком з своїм керівником;
- заповнювати щоденник практики, що відображає обсяг виконаних робіт;
- зафіксувати на фото щоденник та завантажити у систему електронного забезпечення в електронному вигляді;
- підготувати та завантажити у систему електронного забезпечення звіт з практики в електронному вигляді;
- своєчасно повідомляти свого керівника практики та вчителя про технічні проблеми, пов'язані з виконанням програми практики;
- своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і відзвітувати про результати проходження практики у присутності всіх членів комісії дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження практики, студенти повинні виконати всі завдання, завантажити їх. Звіт з практики є результативною формою практики.

1. Заповнення залікових книжок і відомостей з практики здійснюється після закінчення дистанційного навчання та подання керівнику практики звіту та щоденника в роздрукованому вигляді.

2. У випадку відсутності мережі Інтернет всі організаційні питання з проходження практики вирішуються іншими засобами зв'язку.

7. Обов'язки студентів під час проходження практики

Студенти спеціальності 014 «Середня освіта» (Українська мова і література)» ЧНУ імені Петра Могили під час проходження практики зобов'язані брати участь у настановній і підсумковій конференціях; не пізніше ніж за два тижні до початку практики одержати від свого керівника консультації щодо її проведення та оформлення звітної документації; у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики, дотримуватись правил з охорони праці, техніки безпеки; вчасно скласти звітну документацію з практики. На період практики один із студентів, який проходять педагогічну практику в одному і тому ж навчальному закладі, призначається старостою групи. До його обов'язків входить облік роботи студентів, загальна організація, виконання доручень керівника педагогічної практики.

Вимоги до фахової компетентності студентів-практикантів

- знати нормативно-методичні документи з методики навчання української мови і літератури: Державні стандарти освіти; Концепції мовної і літературної освіти; державні програми з української мови і літератури; методичні рекомендації щодо викладання української мови і літератури; критерії оцінювання усного/письмового монологічного висловлювання тощо;
- знати сучасні класифікації уроків української мови і літератури, їх архітектуру та змістове наповнення;
- володіти вміннями будувати технологічні і методичні моделі програмно-тематичного планування мовно-літературної освіти школярів, уроків/занять з української мови і літератури;
- виявляти знання та вміння оптимально відбирати методи, прийоми, засоби навчання для досягнення кінцевого планованого і гарантованого результату співпраці суб'єктів/об'єктів мовно-літературної освіти;
- доцільно використовувати інноваційні методики і технології навчання в системі мовно-літературної освіти для досягнення результатів співпраці;
- демонструвати навички доцільно й доречно використовувати сучасні інформаційні технології навчання на уроках і позакласній діяльності з української мови і літератури;
- виявляти здатність до об'єктивного оцінювання мовної і літературної компетентності школярів із застосуванням традиційних способів оцінювання та з використанням інформаційно-комп'ютерних засобів діагностики;
- уміло організовувати позакласну та позашкільну мовно-літературну діяльність учнів у системі гурткової, дослідно-пошукової співпраці, проведенні різноманітних заходів тощо, які поглиблювали б рівень мовної і літературної компетентності школярів;
- демонструвати толерантне ставлення до колег, учнів, батьків, високий рівень своєї професійно-фахової компетентності, утверджувати ідеали гуманізму, демократичності стосунків, здатність кожного до сталого акмерозвитку.

8. Етапи діяльності студента під час педагогічної практики

Етапи співпраці студентів із суб'єктами педагогічної практики обумовлені напрямками їх діяльності, які визначено планом роботи практиканта, і складається з організаційно-підготовчого етапу, навчально-пізнавальної діяльності з української мови і літератури, науково-дослідницької діяльності студента-філолога та завершально-підсумкового етапу педагогічної практики. Заходи для реалізації напрямів і етапів педагогічної практики студенти можуть розподілити за тижнями. Можливий варіант подаємо в такому форматі:

Протягом першого тижня:

- відвідування уроків української мови і літератури в учителя бази практики;
- складання програмно-тематичного планування з української мови та літератури;
- проведення пробних уроків з української мови та літератури;
- затвердження індивідуального плану роботи у групового методиста.

Протягом наступних тижнів:

- ознайомлення з системою роботи вчителя-предметника, класного керівника у закріпленому класі, з колективом учнів, учителів, матеріальною і навчально-методичною базою;
- продовження проведення пробних уроків з української мови і літератури;
- підбір тем залікових уроків із предмета, факультативних, гурткових занять, позакласних заходів і їх проведення;
- відвідування уроків інших студентів-практикантів, ведення записів уроків, участь у їх обговоренні та заповнення відповідних сторінок-розділів щоденника-практиканта;
- проведення уроків і запланованих заходів із учнями, батьками;

- участь у колективних, групових та індивідуальних формах навчально-методичної роботи школи, методичного об'єднання тощо;
- вивчення, узагальнення та аналіз передового педагогічного досвіду, збір експериментально-дослідного матеріалу для написання курсової/дипломної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Останній тиждень практики:

- підготовка звіту з педпрактики, звітної документації, відбір найкращих наочних посібників, відеоматеріалів, стінгазет, методичних матеріалів до участі в підсумковій конференції;
- участь у засіданні педагогічної ради за підсумками практики, отримання першого відгуку та характеристики про свою діяльність як учителя української мови і літератури;
- подання на перевірку звітної документації груповому методистові, характеристики та результатів практики керівникові кафедри, захист педпрактики, активна участь у роботі підсумкової конференції.

9. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

9.1. Вимоги до звіту з педагогічної практики

1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.
2. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на кафедру на оцінювання керівнику (викладачу) практики.
3. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального (навчально-дослідницького) завдання.
4. Звітна документація студента-практиканта має відповідати затвердженому зразкові випускової кафедри відповідно до напрямку практики, її специфіки й подана студентові на настановній конференції.
5. Зразок звітної документації розробляється викладачем, який веде передбачуваний навчальним планом напрям, узгоджується з завідувачем, затверджується на засіданні кафедри або є додатком до робочої програми практики, в якій можуть уноситися зміни, доповнення за рішенням кафедри.

9.2. Звітна документація

Звітна документація з педагогічної практики є документом, який підтверджує результати виконання завдань студентом. Цей документ складається з певної кількості звітних матеріалів, перелік яких подається:

1. Індивідуальний план практики: фахова складова (установленого зразка).
2. Програмно-тематичне планування з української літератури (на період проходження практики (у логічній завершеності), за зразком методиста).
3. Два зразково оформлених конспекти (моделі) уроків української літератури: 1-й – робочий урок за сучасною класифікацією; 2-й – за вибором студента: розвиток зв'язного мовлення; література рідного краю; позакласне читання.
4. Модель розробку заняття проведеного позакласного заходу та української літератури.
5. По одному наочному засобу до будь-якого уроку української мови та української літератури.
6. Аналіз відвіданого уроку з української літератури.
7. Дослідницьке завдання за визначеною темою.

**У разі проведення практики дистанційно всі зазначені документи повинні бути завантажені на загальноуніверситетській платформі MOODLE3.*

№ з/п	Об'єкти оцінювання/ види контролю	Тиждень	К-сть балів
1	Підготовка й проведення уроків з української мови та літератури (не менше ніж 10 уроків)	2-5	20
2	Написання розгорнутих конспектів і проведення двох залікових уроків української мови та літератури (два аспекtnі уроки і два уроки формування комунікативних умінь і навичок)	4-5	10+10
3	Модель позакласного заходу (мова або/і л-ра)	2-5	5
4	Аналіз двох відвіданих уроків української мови та літератури	3-5	5
5	Два наочні засоби (презентації)з української мови та літератури	2-5	5+5
6	Творче завдання «Дидактичні основи навчання української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти: теорія і власний досвід»	1-5	10
7	Диференційований залік (звіт практиканта, захист практики на підсумковій конференції, оцінка за базою практики)	5	30
	Загальна оцінка педагогічної практики		100

9.3. Забезпечення освітнього процесу

Філологічні Інтернет-ресурси, доступ до методичних, педагогічних порталів, зокрема щодо роботи хмарних технологій у ЗЗСО, навчальна періодика для словесника, електронні вчительські платформи; електронні сервіси з ІКТ; навчальні посібники та методичні вказівки з педагогічної практики; авторські презентації з аспекtnих лекцій дисципліни.

9.4. Підсумковий контроль

Диференційований залік із дисципліни «Педагогічна практика-2» проводиться в усній формі й відбувається у формі підсумкової конференції у вигляді презентацій, підготовки студентами відеозвітів та обговорення результатів діяльності студентів (звітної документації) під час педагогічної практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів

- а) оцінка *«зараховано»/ «відмінно» (90-100 балів)* виставляється студентові, якщо він:
- вчасно і на високому науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;
 - має високий рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
 - виявив високий рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
 - виявляв у роботі самостійність, креативний підхід, педагогічний такт і високий рівень культури спілкування;
 - уміє здійснювати самоаналіз і вносити корективи в процесі проведення уроку;
 - уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;
 - дотримувався всіх принципів навчання, володів як традиційними, так й інноваційними методами і прийомами навчання;
 - своєчасно готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
 - науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, глибоке усвідомлення порушеної проблеми, практичні рекомендації;
 - під час звітної конференції виявив креативність;
 - під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.
- б) оцінка *«зараховано»/ «добре» (82-89 балів)* виставляється студентові, якщо він:
- вчасно і на відповідному науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;
 - має високий рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
 - виявив високий рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків української мови та літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
 - виявляв у роботі самостійність, креативний підхід, педагогічний такт і високий рівень культури спілкування;
 - уміє здійснювати самоаналіз, проте не вносить корективи в процесі проведення уроку;
 - уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;
 - дотримувався всіх принципів навчання, володів як традиційними, так й інноваційними методами і прийомами навчання;
 - не завжди своєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
 - науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, глибоке усвідомлення порушеної проблеми, практичні рекомендації, проте має деякі граматичні, орфографічні огріхи;
 - під час звітної конференції виявив творчий підхід;
 - під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.
- в) оцінка *«зараховано»/ «добре» (75-81 бал)* виставляється студентові, якщо він:
- вчасно і на достатньому науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;

- мав належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив належний рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків української мови та літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу, педагогічний такт і належний рівень культури спілкування;
- уміє здійснювати самоаналіз, проте не вносить корективи в процесі проведення уроку;
- уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;
- дотримувався принципів навчання, володів тільки традиційними методами і прийомами навчання;
- не завжди своєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має деякі граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції виявив творчий підхід;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

г) оцінка *«зараховано»/«задовільно» (67-74 бали)* виставляється студентові, якщо він:

- невчасно виконав деякі види роботи, визначені програмою практики;
- мав належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив достатній рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків української мови та літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, не продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу;
- не усвідомлював допущені помилки під час проведення уроку, не завжди прислуховувався до порад керівника практики;
- не вмів на належному рівні проаналізувати уроки, проведені одногрупниками;
- дотримується принципів навчання, володіє тільки традиційними методами і прийомами навчання;
- несвоєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має численні граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції не продемонстрував самостійності й креативності;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

д) оцінка *«зараховано»/«задовільно» (60-66 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- невчасно виконав деякі види роботи, визначені програмою практики;
- не продемонстрував належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін, мав численні зауваження від керівника практики;
- виявив низький рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків української мови та літератури, часто припускався помилок при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, не продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу;
- не усвідомлював допущені помилки під час проведення уроку;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками, тому аналіз уроків може робити досить поверхово;

- продемонстрував володіння основними традиційними методами і прийомами навчання;
- несвоєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має численні граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції не продемонстрував самостійності й креативності;
- під час виконання всіх видів робіт не завжди дотримувався принципу академічної доброчесності.

д) оцінка *«не зараховано з можливістю повторного складання»/ «незадовільно» (35-59 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- виконав тільки деякі види роботи, визначені програмою практики;
- не продемонстрував належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін, мав постійні зауваження від керівника практики;
- провів тільки декілька уроків, з яких жодного – залікового;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками;
- не готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
- не підготував науково-дослідницьке завдання;
- не брав участь у звітній конференції;
- під час виконання всіх видів робіт не завжди дотримувався принципу академічної доброчесності.

є) оцінка *«не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/ «незадовільно» (0-34 бали)* виставляється студентові, якщо він:

- не виконав завдання, передбачені програмою практики;
- систематично не з'являвся до школи;;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками;
- не готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
- не підготував науково-дослідницьке завдання;
- не брав участь у звітній конференції.

10. Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована основна навчальна література

1. Денищич Т. А., Косарева Г.С. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності для студентів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» : навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 86 с.
2. Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназії: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти]. Київ : Ленвіт, 2019. 272 с.
3. Методика викладання літератури: термінологічний словник / [Анатолій Ситченко, Василь Шуляр, Володимир Гладишев] / [за ред. проф. А.Л.Ситченка]. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
4. Шуляр В. Модель літературної компетентності учнів-читачів Нової української школи. Миколаїв, 2021. 231 с.
5. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі : [навчальний посібник]. Київ : Кондор, 2016. 316 с.

Додаткова література

1. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського. К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 168 с.

2. Башманівська Л.А. Практикум з методики викладання української літератури / навчально-методичний посібник Київ : Слово, 2016. 144 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
4. Горошкіна О.М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю : [монографія]. Луганськ, Альма-матер, 2004. 362 с.
5. Нестандартні уроки в школі та їх аналіз : [науково-методичний посібник] / [авторський колектив; за ред. Н.М. Островерхової]. К. : Видавництво Харитоненка, 2018. 152 с.
6. Погромська Г.С. Інструкція по роботі з сервісом генерування QR-кодів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/zylVD1Q>.
7. Погромська Г.С. Робота з онлайн-дошкою Lino.it: відеоінструкція.
8. Погромська Г.С. Padlet: інструкція використання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/7yERqw4>.
9. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : моногр. / Київ : Ленвіт, 2004. 304 с.

Інформаційні ресурси Електронні бібліотеки

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>) – найбільше зібрання книг, журналів, видань, карт, нот, образотворчих матеріалів, рукописів, стародруків, газет, документів на нетрадиційних носіях інформації;

Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>) – систематизована бібліотека за розділами: суспільні науки, політика, економіка, історія, культура, біографії, релігія, теологія, права людини;

Український центр (<http://www.ukrcenter.com>) – твори українських і зарубіжних авторів, фольклорні твори, наукові праці та дослідження в галузі української мови та літератури);

Бібліотека Мережі української літератури (<http://www.ukrlib.com.ua>) – біографії та твори українських письменників, реферати, творчі роботи.

Методичні сайти

<https://vseosvita.ua/webinar> – портал для вчителів СЗО

<http://www.bankportfolio.ru> – банк інтернет-портфоліо вчителів.

<http://www.konpekt.org.ua> – Все для вчителя. На сайт зібрано матеріали на допомогу вчителю-практику. До вашої уваги конспекти уроків та методи інтерактивного навчання.

<http://notatka.at.ua> – Записник сучасного вчителя. Сайт для інтерактивних педагогів. Основу сайту становлять ІКТ, в тому числі, презентації з усіх шкільних предметів, конспекти і методичні поради до проведення сучасного продуктивного уроку та матеріали для виховної роботи.

<http://wecreative.ucoz.ru> – творчий учитель. Сайт для творчих учителів, на якому можна знайти цікаві матеріали та завантажити свої надбання для обміну досвідом.

<http://www.dnipro-ukr.com.ua> – Літературно-художній журнал «Дніпро». Сценарії шкільних свят, новинки літератури, світова та українська класика.

Літературні сайти

pisar.tripod.com – класична українська та зарубіжна література;

www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;
www.nbu.gov.ua/tb/ukr/html – зібрання творів українського та зарубіжного письменства від найдавніших часів до початку ХХ століття.

Електронні сервіси з ІКТ

1. Flickr <http://www.flickr.com/Сервіс>, призначений для зберігання та подальшого використання користувачами цифрових фотографій і відеороликів.

2. Picasa <https://picasaweb.google.com> Фотохостинг для зберігання та обміну фотографіями.

3. Онлайн-комікси <http://www.pixton.com/>
<http://www.dvolver.com/moviemaker/make.html>

<http://www.toondoo.com/CheeredBook.toon.Сайти> для створення коміксів.

4. www.thinglink.com дозволить створити мультимедійні плакати.

5. Використання електронного сервісу www.getloupe.com дозволить створити колажі з фотографій, що можуть стати в нагоді під час вивчення біографії письменника або під час розгляду вступних тем з літератури («Любов до книги» розміщено за адресою: <http://www.getloupe.com/v/bmkhla17>).

6. Використання електронного сервісу www.slideshare.net дозволяє створювати презентації (біографії письменників, оглядові теми, поняття теорії літератури, методичні матеріали, результати проектної навчальної діяльності учнів, зокрема дослідження творчості письменника: «Інтерактивні технології в системі особистісно зорієнтованого навчання на уроках гуманітарного циклу» розміщено за адресою: http://www.slideshare.net/Juliasergienko?utm_campaign=profiletracking&utm_medium=sssite&utm_source=ssslideview).

Перелік онлайн-інструментів:

Проведення онлайн-зустрічей

<https://zoom.us/>

<https://www.gotomeeting.com/>

<https://clickmeeting.com/>

<https://meet.google.com/>

<https://hangouts.google.com/>

<https://skype.com/>

Електронні дошки

<https://linoit.com/>

<https://www.mural.co/>

<https://padlet.com/>

<https://limnu.com/>

<https://jamboard.google.com/>

<https://whiteboardfox.com/>

<https://miro.com/>

<https://www.twiddla.com/>

<https://conceptboard.com/>

<https://awwapp.com/>

<https://ziteboard.com/>

<https://www.groupboard.com/products/>

<https://webwhiteboard.com/>

<https://kanbantool.com/ru/>

Інструменти формуючого оцінювання / опитування, тести, вікторини

<https://kahoot.com/>
<https://goformative.com/>
<https://get.plickers.com/>
https://quickkeyapp.com/users/sign_in
<https://www.polleverywhere.com/>
<https://www.mentimeter.com/>
<https://flippity.net/>
<https://www.liveworksheets.com/>
<https://www.plickers.com/login>
<https://www.quizalize.com/>
<https://www.quizzy.rocks/>
<https://quizizz.com/>
<https://www.onlinequizcreator.com/>
<https://www.classtime.com/uk/>

Інтерактив

<https://www.wizer.me/> Інтерактивні робочі листи
<https://www.thinglink.com/> Інтерактивний плакат
<https://app.bookcreator.com/sign-in> Створення електронного підручника
<https://wordwall.net/ru> Створення ігор
<https://www.liveworksheets.com/> Інтерактивні робочі листи
http://www.umapalata.com/ui_ru/home.asp Створення ігор
<https://learningapps.org/> Інтерактивні вправи
[https://www.emaze.com/ru/Створення 3D презентацій](https://www.emaze.com/ru/Створення_3D_презентацій)